gemeente Barneveld

Aandachtsgebied: Samenleving
Team Beleid
Behandelaar: D. Feteris - Scholten
Telefoonnummer:

Voorstelnr.
Barneveld, 1 juli 2024
Portefeuillehouder: J. de Heer-Verheij

Onderwerp: Voorstel bekostiging ISK Oekraïne extra schakeljaar

Gevraagde beslissing:

1. akkoord gaan met eenmalige bekostiging van € 157.870,- voor een extra schakeljaar 2024-2025 voor de Oekraïense ISK leerlingen inclusief eenmalige inrichting huisvestingkosten
2. deze eenmalige bekostiging te verstrekken aan het Johannus Fontanus College
3. akkoord gaan met onderwijshuisvesting van deze groep leerlingen op de schoollocatie van de Lijsterstraat 6 & 8
4. dit beide te financieren uit de Reserve opvang en ondersteuning nieuwkomers in brede zin.
5. Instemmen om de raad te informeren over dit voorstel via Rubriek B

1. Inleiding

De Internationale Schakelklas (ISK) is een school voor leerlingen van 12 tot 18 jaar die de Nederlandse taal nog niet machtig zijn. Het onderwijs is erop gericht de leerlingen te laten instromen in het reguliere Nederlandse onderwijs. In de gemeente Barneveld hebben wij een regulier ISK en een ISK voor Oekraïense leerlingen. Het ISK voor de Oekraïense leerlingen is ontstaan als gevolg van de grote toestroom uit Oekraïne door de oorlog in land van herkomst.

In maart 2022 zijn de eerste Oekraïense leerlingen gestart op het ISK. In eerste instantie op de locatie van het Johannus Fontanus College aan de Rebellaan. Het aantal jongeren afkomstig uit Oekraïne die onderwijs volgden hier in Barneveld werd echter snel groter, met als gevolg een gebrek aan lesruimte. Na een korte periode aan de Zonnebloemstraat verhuisden de leerlingen naar de Burgemeester Kuntzelaan. Daar gaan ze, apart van het reguliere ISK, naar school sinds oktober 2023. Per 31 juli 2024 zal deze locatie sluiten. Op dit moment volgen 96 leerlingen er onderwijs.

De school ontvangt voor het onderwijs aan de Oekraïense leerlingen een nieuwkomersbekostiging. Deze bekostiging ontvangt een school apart van de reguliere bekostiging per leerling. Deze bekostiging kent een looptijd van 2 jaar, gerekend vanaf de datum dat de leerling in Nederland is aangekomen. In die tijd zal de leerling een voldoende taalniveau van het Nederlands moeten bereiken om daarna door te stromen naar regulier onderwijs. De school heeft voor de Oekraïense leerlingen die momenteel op het ISK-onderwijs volgen deze nieuwkomersbekostiging ontvangen. Het merendeel van de huidige leerlingen zit nu aan het einde van deze 2 jaar nieuwkomersbekostiging. Er is nog een groep van 14 leerlingen die het komend jaar nog vallen onder de nieuwkomersbekostiging. Na 2 jaar van nieuwkomersbekostiging valt de leerling onder de reguliere bekostiging van de school.

In theorie is het zo dat leerlingen die twee jaar op het ISK hebben gezeten klaar zouden moeten zijn voor doorstroom naar het reguliere onderwijs. Voor 47 leerlingen uit deze groep geldt ook dat zij doorstromen naar het reguliere onderwijs. Echter, voor een groep van 35 Oekraïense leerlingen ziet de school dat de stap naar het regulier onderwijs op dit moment nog te groot is. Deze tendens wordt niet alleen lokaal waargenomen, maar ook landelijk gezien.
De school geeft aan dat voor 35 Oekraïense leerlingen in de leeftijd van 12 tot 16 jaar een succesvolle doorstroom naar het regulier voortgezet onderwijs in het komend schooljaar een geringe kans van slagen heeft. Dit als gevolg van geconstateerde taalachterstanden, vaak in relatie tot de leeftijd en het hierbij behorende leerjaar van uitstroom. Daarnaast is er nog een groep van 14 leerlingen die nog voor 1 jaar vallen onder de nieuwkomersbekostiging.

De school stelt voor om deze groep van 35 leerlingen een extra schakeljaar te laten volgen. En hen apart van het reguliere ISK-onderwijs te blijven geven het komende schooljaar. Tevens het voorstel om ook de groep van 14 leerlingen die nog geen twee jaar in Nederland zijn daarbij te voegen. Het gaat dan ook om een totaal van 49 leerlingen die een zogenaamd extra schakeljaar gaan volgen tot einde schooljaar 2024-2025. Na dit extra schooljaar zijn ze naar verwachting klaar voor doorstroming naar het reguliere onderwijs.

2. Beoogd effect

De gemeente Barneveld vindt onderwijs belangrijk voor iedereen. Het vormt kinderen en biedt ze kans op een mooie toekomst. Dit extra schakeljaar biedt deze kans voor deze groep Oekraïense jongeren en voorkomt hiermee voortijdig schooluitval.

3. Argumenten

1.1 een extra schakeljaar is de beste optie voor deze Oekraïense leerlingen

De mogelijkheid om de leerlingen in te laten stromen in het reguliere onderwijs met extra persoonlijke begeleiding is niet haalbaar. Dit vanwege capaciteitsproblemen in de bestaande groepen, maar met name vanwege het ontbreken van personele formatie in de scholen van het reguliere onderwijs en het ontbreken van de expertise om deze leerlingen goed te kunnen begeleiden. De school geeft aan de leerlingen te verdelen over drie groepen, waarbij ze zijn gedifferentieerd op uitstroomniveau en begeleid worden richting het vervolgonderwijs (mbo en vo). In dit schooljaar kan dan effectief en efficiënt gewerkt worden om de geconstateerde taalachterstanden weg te werken. Op deze wijze zou een passende doorstroom in schooljaar 2025/2026 gerealiseerd kunnen worden. Het doorstroomadvies voor het schooljaar 2025/2026 gaat uit van een hybride vorm van onderwijs, waarbij leerlingen reeds gedurende dit schooljaar mee zullen draaien op hun toekomstige school in een klas voorafgaand aan de uiteindelijke doorstroom.
Door inzet van de huidige docenten van de Oekraïne ISK en inzet naar differentiatie op uitstroomniveau en begeleid worden richting het vervolgonderwijs (mbo en vo) is het bereiken van doorstroom naar regulier onderwijs na een jaar wel realistisch. En daarmee de enige oplossing

1.2 de meeste leerlingen zijn nog leerplichtig en/ of kwalificatie plichtig

Kinderen uit de Oekraïne zijn net als alle kinderen in Nederland leerplichtig tot de leeftijd van 16 jaar. Daarna geldt de kwalificatieplicht. Deze kinderen willen we zo goed mogelijk begeleiden en ondersteunen in hun onderwijs carrière. Om op deze manier meer kansen te kunnen hebben op de arbeidsmarkt. Het bieden van een extra schakeljaar verkleint de kans op voortijdig schooluitval.

1.3 als gevolg van deze financiering kan er een optimalere samenwerking gerealiseerd worden

Om een optimalere samenwerking te hebben met het ISK (zowel regulier als Oekraïne) is een hernieuwde start van de stuurgroep en beleidsmatige overleggen van belang. Hiermee kunnen we gerichter het onderwijs voor de anderstaligen volgen en met elkaar afstemmen.

1.4 veel leerlingen hebben nog geruime tijd online Oekraïens onderwijs gevolgd

Een flink aantal leerlingen volgden vooral in het eerste jaar en in beperkte mate in het tweede jaar nog online onderwijs uit de Oekraïne. In beginsel was dit ook mogelijk gedurende de schooltijd in Nederland. Hierdoor heeft een groep leerlingen onvoldoende de tijd gehad en genomen om Nederlands te leren.

3.1 er is huisvesting beschikbaar

De huidige locatie verlaten ze per 17 juli 2024, vanwege de beëindiging van het huurcontract. Op de locatie van de hoofdvestiging is onvoldoende ruimte. Vandaar dat de school wil uitwijken naar een andere locatie. Er is huisvesting beschikbaar aan de Lijsterstraat 6 & 8. Dit pand wordt de komend jaren in stand gehouden voor onderwijshuisvesting.

4. Kanttekeningen

1.1 een extra schakeljaar biedt geen garanties voor succesvol doorstromen naar het regulier onderwijs

Dit extra schakeljaar is een eenmalige oplossing voor de geboden problematiek. Ondanks de gedifferentieerde inzet op uitstroom en de begeleiding is het niet met zekerheid te zeggen dat zij succesvol

kunnen doorstromen. Hiermee is er wellicht gedurende het jaar nog aanpassing van begeleiding en ondersteuning noodzakelijk. We zullen gedurende het jaar met het ISK in gesprek blijven over de voortgang en realisatie van het doel.

1.2 een extra schakeljaar biedt geen uitkomst voor de ongemotiveerde en verzuimende leerlingen
Door de school is aangegeven dat er ook sprake is van veelvuldig verzuim op school. Ook zijn er leerlingen die ongemotiveerd zijn om hier in Nederland de school te bezoeken, vanwege de tijdelijke vluchtsituatie die zij ervaren. Belangrijk is om verzuim tijdig te melden door de school. Er moeten rondom het proces van verzuim goede afspraken gemaakt worden met de school, zodat verzuim preventief wordt aangepakt. Dan zal het kunnen bijdragen aan een beter perspectief voor uitstroom naar het gewenste niveau na dit extra schakeljaar.

5. Financiën

Het bedrag van € 154.870 ten behoeve van het Johannus Fontanus College voor het extra schakeljaar wordt betaald vanuit de reserve opvang en ondersteuning nieuwkomers in brede zin. Deze financiering betreft ook hun huisvestingskosten. En € 3000,- voor de vereiste inrichting vanuit onderwijshuisvesting. Dit zal ook worden verwerkt in de Turap in het najaar van 2024.
Daarnaast is er nog een aanvraag gedaan door de school bij de regiegroep VSV van Doorstroompunt subregio Eem. Op 3 juli is bekend geworden dat zij instemmen met een incidentele cofinanciering voor een totaalbedrag van maximaal € 50.000,-. Dit om regionaal voortijdig schoolverlaten te voorkomen en/of te verlagen.

6. Participatie en communicatie

a) Participatie
nvt

b) Communicatie
na uw collegebesluit zal het Johannus Fontanus College op de hoogte gebracht worden van uw besluit. Het besluit van uw college wordt ter informatie aan de gemeenteraad gezonden.

7. Vervolgstap

Na het besluit van uw college zal in gesprek met het JFC verder invulling worden gegeven aan de voorwaarden tot uitvoering van dit besluit. Daarnaast zijn er al gesprekken gaande met het JFC rondom huisvesting voor de doelgroep aan de Lijsterstraat 6 & 8. Dit alles met als doel om met ingang van het nieuwe schooljaar te kunnen starten met het extra schakeljaar.

8. Bijlagen

1. samenvatting van plan van aanpak ISK/JFC

Samenvatting van doorstroomdossier schooljaar 2023/2024

Op basis van aangeleverde plan van ISK/JFC (R. Minderhoud)

Sinds het uitbreken van de oorlog in Oekraïne zijn veel Oekraïners richting Nederland gevlucht. In april 2022 startte het JFC ISK voor Oekraïners om leerlingen uit Oekraïne tussen 12 en 20 jaar ISK onderwijs te bieden. Hiervoor is destijds gekozen, omdat het een grote hoeveelheid leerlingen betrof, die de balans op het reguliere ISK ongewenst zouden verstoren.

Oekraïners kennen een speciale verblijfsstatus. Deze faciliteert de mogelijkheden voor ouderen om te wonen en te werken, maar bemoeilijkt de mogelijkheden voor jongeren om vervolgonderwijs te volgen (met name MBO en Hoger Onderwijs).

Oekraïense leerlingen kennen een speciale Nieuwkomersbekostiging gedurende de eerste twee jaren van hun verblijf in Nederland. Nu nog gerekend vanaf aankomstdatum in Nederland.

Op 31 juli 2024 sluiten de deuren van het JFC ISK voor Oekraïners permanent. Een zeer groot gedeelte van de leerlingen zullen op dat moment in principe moeten doorstromen naar het reguliere onderwijs.

Er bestaat een gegronde angst dat de succesvolle doorstroom van Oekraïense leerlingen in de leeftijd van 12 tot 16 jaar naar het regulier voortgezet onderwijs in het komend schooljaar een geringe kans van slagen heeft door geconstateerde taalachterstanden, vaak in relatie tot de leeftijd en het hierbij behorende leerjaar van uitstroom.

Dit is een landelijk probleem. In veel gemeenten heeft het onderwijs met dit probleem te kampen en het is daarom ook veelvuldig in het nieuws geweest. Vooral daar waar het niet om enkele leerlingen, maar (zoals in Barneveld) om veel leerlingen gaat, worden er andere oplossingen gezocht als alternatief voor doorschakelen naar regulier onderwijs.

De mogelijke doorstroom van Oekraïense leerlingen naar het regulier voortgezet onderwijs werd besproken met coördinatoren van het JFC en De Meerwaarde om tot een gedegen en goed doorstroomadvies te komen. Er waren twee scenario's voor ogen:

Voordat alle leerlingen waren getest, hadden we 2 mogelijk scenario's voor ogen:
Scenario 1: *Alle leerlingen stromen in op De Meerwaarde, Het JFC en eventueel andere* vervolgscholen en integreren in de reguliere klassen. Extra begeleiding op persoonlijk (sociaal-emotioneel en taal)niveau zal daarbij nodig zijn.
Scenario 2: Er wordt een apart schakeljaar georganiseerd voor leerlingen die niet het niveau hebben om de aansluiting te maken met het reguliere onderwijs.

Nadat de leerlingen waren getest, bleek dat een grote groep niet de aansluiting zou kunnen maken (met name vanwege taalproblemen). Het ging om zo'n 49 leerlingen. Vanwege capaciteitsproblemen (ruimte in de bestaande groepen), maar met name vanwege het ontbreken van personele formatie in de scholen van het reguliere onderwijs en het ontbreken van de expertise om deze leerlingen goed te kunnen begeleiden, is optie 1 komen te vervallen. Met de docenten van de huidige ISK zou de begeleiding van deze leerlingen wel georganiseerd kunnen worden.

Vandaar dat op bestuursniveau voor scenario 2 is gekozen. Eén extra schakeljaar waarbij er, gedifferentieerd op uitstroomniveau in drie aparte groepen leerlingen begeleid worden richting het vervolgonderwijs (mbo en vo).

Situatieschets

Schooljaar 2022 / 2023
Het eerste jaar dat Oekraïners in Nederland verbleven kenmerkte zich door de uitgesproken wens tot en verwachte (zo spoedig mogelijke) terugkeer naar Oekraïne. De inzet voor het volgen van (taal)onderwijs bleef derhalve zeer beperkt en ook de motivatie tot leren was om genoemde redenen (te) gering. De meeste leerlingen volgden hybride onderwijs (dat door de Nederlandse overheid werd toegestaan): fysiek les in Nederland en online les met Oekraïne. De fysieke lessen vonden meestal in de ochtend plaats; de online lessen vanuit Oekraïne vaak in de middag. Vanaf de start van het kalenderjaar 2023 werd voor veel van deze leerlingen, maar zeker ook voor ouder(s) steeds duidelijker dat een (spoedige) terugkeer naar Oekraïne meer en meer onmogelijk werd. De motivatie voor het leren van de Nederlandse taal nam bij leerlingen toe en ook de inzet tot leren steeg. De achterstand qua taal was echter toen al groot. Die verandering in houding vond plaats gedurende het afgelopen schooljaar.

Schooljaar 2023 /2024
In het schooljaar 2023 / 2024 werd gestart met een klas bestaande uit leerlingen die doorstroomden vanuit het primair onderwijs. De taalachterstand van deze leerlingen is zeer groot te noemen. Ook startte een klas met leerlingen die in de zomer of daarna in Nederland zijn gekomen. Hiervan zijn momenteel 10 leerlingen uit de gemeente Nijkerk in overleg in Barneveld geplaatst (oa vanwege de lange wachtlijst in Amersfoort). Voor deze leerlingen geldt ook komend schooljaar de twee jaren Nieuwkomersbekostiging.

Huidige leerlingen en hun doorstroomperspectief

Klas A
In klas A zitten 14 leerlingen in de leeftijd van 12 tot 16 jaar. Voor komend schooljaar was aanvankelijk de ambitie deze leerlingen te laten uitstromen richting het JFC (mavo, havo of zelfs vwo).Doorstroom is niet realiseerbaar voor deze groep.

Klas B
In klas B zitten 19 leerlingen in de leeftijd van 16 jaar en ouder met een route 3 uitstroomperspectief. Deze leerlingen zullen allen uitstromen per volgend schooljaar. Veel leerlingen zullen doorstromen richting het MBO. Een aantal probeert doorstroom naar het schakeljaar HBO / MBO op het VAVO lyceum in Utrecht te realiseren. Deze doorstroom lijkt komend schooljaar voor alle leerlingen realiseerbaar.

Klas C
In klas C zitten 16 leerlingen in de leeftijd van 12, 13 jaar. Zij zijn bij de start van het schooljaar 2023 / 2024 of lopende dit schooljaar op JFC ISK voor Oekraïners begonnen. Een succesvolle doorstroom van deze leerlingen wordt voor komend schooljaar onmogelijk.

Klas D
In klas D zitten 10 leerlingen in de leeftijd van 12 tot 16 jaar. Voor komend schooljaar was aanvankelijk de ambitie deze leerlingen te laten uitstromen richting De Meerwaarde (VMBO B). Een succesvolle doorstroom van deze leerlingen wordt voor komend schooljaar echter moeilijk en vrijwel niet realiseerbaar.

Klas E
In klas E zitten 13 leerlingen in de leeftijd van 16 jaar en ouder met een route 2 uitstroomperspectief. Deze leerlingen zullen doorstromen richting het MBO. Een aantal probeert

doorstroom naar MBO 2. Voor de rest lijkt doorstroom naar MBO Entree het hoogst haalbare. Deze doorstroom lijkt komend schooljaar voor alle leerlingen, behoudens een, realiseerbaar.

Klas F
In klas F zitten 14 leerlingen die in de periode van augustus 2023 t/m december 2023 in Nederland zijn gekomen. Zij zitten in het eerste schooljaar op het JFC ISK voor Oekraïners. In principe zouden zij volgend schooljaar kunnen doorstromen naar het reguliere ISK naar een uitstroomklas. De sociale samenhang in deze groep is groot. Ook de onderlinge samenwerking en versterking van (leer)vaardigheden door hun nationaliteit, uitgangssituatie en het samen optrekken werkt een succesvolle doorstroom van deze leerlingen op termijn in de hand. Voor een optimale doorstroom is het gewenst de oudere leerlingen in deze groep zich nog een jaar verder te laten ontwikkelen richting het MBO. De jongere leerlingen zouden zich in een klas met land- en leeftijdgenoten optimaal verder kunnen ontwikkelen richting passende doorstroom in het schooljaar 2025 / 2026.

Bevindingen en aanbevelingen

Concluderend kan gesteld worden dat veel Oekraïense leerlingen die in 2022 gestart zijn met onderwijs in Nederland een grote taalachterstand hebben. Ook kan het eerste jaar in Nederland voor wat betreft de (taal)ontwikkeling en het leren van deze leerlingen als verloren worden beschouwd.

Deze zeer grote (taal)achterstand, al dan niet in combinatie met de leeftijd en ontwikkelingsperspectieven, maakt een passende doorstroom naar het regulier voortgezet onderwijs komend schooljaar voor zo'n 49 Oekraïense leerlingen onmogelijk. Bovendien zou de te leveren extra (NT2) ondersteuning voor deze leerlingen De Meerwaarde en het JFC ongewenst substantieel extra belasten.

Daarnaast is een groep gestart die in 2023 nieuw In Nederland is gekomen, waarin de onderlinge samenhang, binding en samenwerking zeer succesvol genoemd mag worden. Doorstroom naar het reguliere ISK zou door deze leerlingen als ongewenst worden ervaren.

Aanbevolen wordt voor deze Oekraïense leerlingen een "extra schakeljaar" vorm te geven, waarin met name (taal)achterstanden worden weggewerkt, maar ook ruimte is voor burgerschap en andere vakken. Door dit jaar wordt het mogelijk de dan oudere leerlingen door te laten stromen naar het mbo i.p.v. het voortgezet onderwijs. Leerlingen die na dit jaar doorstromen naar het regulier voortgezet onderwijs zullen dan ook in staat worden gesteld om passend bij hun cognitieve vermogens door te stromen.

Operationalisering

Leerlingen

Klas A: 12 – 13 jarigen

In deze klas zouden 15 leerlingen in de leeftijd van 12-13 jaar worden geplaatst die door onderlinge binding en samenhang een verdere (taal)ontwikkeling kunnen realiseren. Synergie door deze samenstelling wordt zeker verwacht.

Klas B: Route 2
In deze klas zouden twee groepen leerlingen geplaatst worden. Beide groepen werken richting een route 2 uitstroom, waaronder doorstroom richting het derde leerjaar op De Meerwaarde. En een gewenste en passende doorstroom naar het mbo.

Klas C: route 3
In deze klas zouden twee groepen leerlingen geplaatst worden. Beide groepen werken richting een route 3 uitstroom, waaronder doorstroom richting het derde leerjaar op Het JFC. En een gewenste en passende doorstroom naar het mbo.

Lessentabel

Qua lessentabel kan er ingezet worden op 30 lesuren (van 50 minuten) per week, waarvan de invulling er voor dit moment als volgt uit ziet:

Klas A: 12 -13 jarigen	**Klas B: Route 2 12-16**	**Klas B: Route 2 16 plus**	**Klas C: Route 3 12-16**	**Klas C: Route 3 16 plus**
10 uur NT 2	10 uur NT 2	14 uur NT 2	10 uur NT 2	14 uur NT 2
4 uur Wiskunde (1e jaar)	4 uur Wiskunde (2e jaar)	4 uur Wiskunde	4 uur Wiskunde (2e jaar)	4 uur Wiskunde
4 uur Engels (1e jaar)	4 uur Engels (2e jaar)	4 uur Engels	4 uur Engels (2e jaar)	4 uur Engels
2 uur Aardrijkskunde (1e jaar)	2 uur Aardrijkskunde (2e jaar)	2 uur Sport	2 uur Aardrijkskunde (2e jaar)	2 uur Sport
2 uur Geschiedenis (1e jaar)	2 uur Geschiedenis (2e jaar)	2 uur Burgerschap	2 uur Geschiedenis (2e jaar)	2 uur Burgerschap
2 uur Biologie (1e jaar)	2 uur Biologie (2e jaar)	2 uur beva	2 uur Biologie (2e jaar)	2 uur beva
2 uur Economie (1e jaar)	2 uur Economie (2e jaar)	2 uur beroepsoriëntatie	2 uur Economie (2e jaar)	2 uur beroepsoriëntatie
2 uur Sport	2 uur Sport		2 uur Sport	
1 uur Burgerschap	1 uur Burgerschap		1 uur Burgerschap	
1 uur beva	1 uur beva		1 uur beva	

Huisvesting

Met de gemeente Barneveld is overlegd met de verantwoordelijke vastgoedmedewerker over beschikbare schoollokalen aan de Lijsterstraat in het komende schooljaar. De gemeente Barneveld heeft aangegeven deze ruimte wellicht beschikbaar te kunnen stellen.

In het huidige schoolgebouw bevinden zich voldoende tafels, stoelen en kasten om drie lokalen in te richten. Ook zijn er beamers en voldoende laptops beschikbaar.

Bemensing

Binnen het huidige JFC ISK voor Oekraïners zijn voldoende kundige, ervaren (juist met deze leerlingen!) en geschikte leraren beschikbaar voor het invullen van deze 90 lesuren per week in het volgend schooljaar.

Daarnaast dient een afdelingsleider invulling te geven aan de aansturing en realisatie. Een conciërge en een onderwijsassistent zouden daarnaast nodig zijn ter ondersteuning en voor de veiligheid. Daarnaast is een doorstroomcoach die de leerlingen begeleidt richtring regulier onderwijs en de docenten daarvan ondersteunt bij de landing.

Financiering

Voor wat betreft financiering van deze ambitie kan een beroep gedaan worden op de Nieuwkomersbekostiging voor 14 leerlingen. Voor de overige leerlingen dient een reguliere bekostiging in te worden gezet. Voor aanvullende NT2 bekostiging zal een beroep moeten worden gedaan op de gemeente Barneveld.